

Nr 99

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statlig garanti för Aktiebolaget ASEA-ATOM:s förpliktelser m. m.

(5:e avd.)

I propositionen nr 101 har Kungl. Maj:t under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över industriärenden för den 28 mars 1969 dels föreslagit riksdagen att bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att i överensstämmelse med vad departementschefen anfört som garanti för Aktiebolaget ASEA-ATOM:s förpliktelser ikläda staten en förbindelse att till bolaget tillskjuta högst 500 milj. kr., dels beslutat delge riksdagen vad departementschefen anfört i fråga om övertagande av vissa aktier i Aktiebolaget Atomenergi.

Med stöd av i föl lämnat bemyndigande har Kungl. Maj:t godkänt ett konsortialavtal mellan staten och Allmänna Svenska elektriska aktiebolaget (ASEA) om samarbete på atomkraftområdet. Det för ändamålet särskilt bildade bolaget, AB ASEA-ATOM, har övertagit vissa verksamheter från Aktiebolaget Atomenergi och från ASEA.

I propositionen föreslås att staten gemensamt med ASEA förbinder sig att som garanti för Aktiebolaget ASEA-ATOM:s förpliktelser i samband med leveranser av atomreaktorer m. m. tillskjuta medel till bolaget, för statens del högst 500 milj. kr.

Vidare anmäls i propositionen fråga om överföring till staten av de aktier i Aktiebolaget Atomenergi — motsvarande tre sjundedelar av aktiekapitalet i bolaget — som f. n. ägs av ett antal industri- och kraftföretag, kommuner m. fl.

Utskottet. ASEA-ATOM har nu börjat sin kommersiella verksamhet. Förhandlingar pågår om leveranser av atomreaktorer och kompletta atomkraftverk såväl i Sverige som i utlandet.

De totala kostnaderna för projekt av detta slag kan uppgå till 200—400 milj. kr. Uppgörelserna mellan leverantörer och beställare innehåller normalt en rad detaljerade villkor beträffande tidpunkten för leveransens fullgörande, olika anläggningsdelars funktion osv. De garantier som leverantören i detta sammanhang lämnar innebär stora åtaganden. Beställare av reaktorer förutsätter därför att leverantören kan ställa säkerhet i form av in-teckningsbara tillgångar eller garantier från andra.

Av propositionen framgår att möjligheterna att ställa säkerhet för åtaganden i samband med leveranser för atomkraftverk utgör en väsentlig konkurrensfaktor. Med hänsyn härtill och då ASEA-ATOM har begränsade möjligheter att erbjuda realsäkerhet tillstyrker utskottet det i propositionen begärda bemyndigandet att ikläda staten ett med ASEA till hälften delat åtagande beträffande ASEA-ATOM:s förpliktelser intill ett sammanlagt belopp av 1 miljard kr., dvs. högst 500 milj. kr. för statens del.

Antalet aktier i Aktiebolaget Atomenergi uppgår till 1 400, varav 800 i en A-serie för statens aktier och 600 — motsvarande tre sjundedelar av aktiekapitalet — i en B-serie för övriga aktier vilka tillhör enskilda intressenter.

I propositionen anmäls en preliminär överenskommelse enligt vilken staten får överta B-aktierna utan särskilt vederlag till aktieägarna. För att fullfölja syftet med den enskilda insatsen i bolaget skall staten ge Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) särskild möjlighet att stödja forskning inom atomenergiområdet och därmed sammanhängande eller närliggande områden. Detta föreslås ske genom att av de anslag till styrelsen för teknisk utveckling som anvisas av riksdagen tills vidare 300 000 kr. per budgetår ställs till IVA:s förfogande.

Utskottet, som förutsätter att innehavarna av B-aktierna anser sina intressen ha blivit i tillbörlig omfattning tillgodosedda, har inte funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande i anledning av vad departementschefen i nu ifrågakörande avseende anfört.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen bemyndigar fullmäktige i riksgäldskontoret att i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet anförts som garanti för Aktiebolaget ASEA-ATOM:s förpliktelser ikläda staten en förbindelse att till bolaget tillskjuta högst 500 milj. kr.

2. att riksdagen lägger förevarande proposition i vad den avser visst delgivande till riksdagen till handlingarna.

Stockholm den 9 maj 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 100.